

Sygn. akt XV Ca 819/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Michał Wysocki

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2015 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.

przeciwko M. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 23 października 2014 roku

sygn. akt IX C 943/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.650,13zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt złotych trzynaście groszy) wraz z umownym odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym za okres od 13 listopada 2013r. do 8 października 2014r., 12% w stosunku rocznym za okres od 9 października 2014. do 4 marca 2015r. i 10% rocznie za okres od 5 marca 2015r. do dnia zapłaty z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wysokości odsetek maksymalnych,
2. w pozostałej części oddala powództwo,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 630zł z tytułu zwrotu kosztów procesu,

I. w pozostałej części oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 330zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

/-/ M. Wysocki

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 23 października 2014r. (sygn. IX C 943/14) Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie z powództwa (...) SA w K. przeciwko M. Z. o zapłatę, oddalił powództwo w całości.

Wydając p owyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Na wstępie Sąd I instancji wskazał, że powódka domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 1.650,13zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 13% rocznie od dnia 13 listopada 2013r., wskazując, iż w dniu 22 stycznia 2014r. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności, w oparciu o którą nabyła wierzytelność przysługującą wobec pozwanego z tytułu umowy pożyczki. Powódka w pozwie powołała się na szereg dokumentów, tj. na umowę przelewu z dnia 22 stycznia 2014r. zawartą z (...) Sp. z o.o., umowę ramową pożyczki, umowę pożyczki z dnia 6 października 2013r. o nr 51g9nx mającą za przedmiot kwotę 1.000zł, potwierdzenie dokonania przelewu na konto bankowe cedenta przez pozwanego w kwocie 0,01zł, potwierdzenie dokonania przelewu środków pieniężnych przez cedenta na konto bankowe pozwanego i wezwanie do zapłaty z dnia 22 stycznia 2014r. wraz z potwierdzeniem nadania, jednak do pozwu nie dołączyła żadnego z w/w dokumentów.

Do pisma procesowego z dnia 4 czerwca 2014r. mającego stanowić uzupełnienie braków formalnych pozwu powódka dołączyła jedynie swój odpis z KRS według stanu na dzień 3 czerwca 2014r., nie przedkładając żadnych innych dokumentów celem udowodnienia prezentowanych w pozwie twierdzeń. Co więcej powódka nie odpowiedziała na wystosowane do niej w tym przedmiocie wezwanie Sądu. Zarządzeniem z dnia 2 lipca 2014r. przewodnicząca zobowiązała pełnomocnika powódki do złożenia w terminie 14 dni dokumentów wymienionych w pozwie jako dowody - pod rygorem uznania twierdzeń powoda za niewykazane i pominięcia tych dowodów w dalszym postępowaniu, wskazując iż każdy dokument należy złożyć z odpisem. Pełnomocnik powódki otrzymał powyższe zarządzenie w dniu 15 lipca 2014r., jednak w wyznaczonym terminie tj. do dnia 29 lipca 2014r. nie przedłożył wspomnianych dokumentów. W/w nie tylko w żaden sposób nie odpowiedział na wezwanie Sądu, ale i nie stawiał się na rozprawie wyznaczonej na dzień 11 września 2014r.

Wobec nieprawidłowego wezwania pozwanego na w/w rozprawę Sąd wyznaczył kolejny termin rozprawy, na który nie stawiał się ani pełnomocnik powódki ani pozwany (tym razem prawidłowo wezwany). Wedle dyspozycji art. 339 § 1 i 2 kpc w sytuacji, w której pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że wzbudzają one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Następnie Sąd Rejonowy podniósł, że stosownie do brzmienia art. 509 § 1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W myśl § 2 tego przepisu wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Stosownie do normy wyrażonej w art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. To na powódce, żądającej ochrony sądowej prawa, która zgodnie z jej twierdzeniami miała jej przysługiwać, spoczywał ciężar wykazania, iż nie tylko zawarła umowę cesji z (...) Sp. z o.o. w W., ale również, iż będąca przedmiotem tej umowy wierzytelność faktycznie istnieje w oznaczonej wysokości. Tutaj zaś strona powodowa ograniczyła się jedynie do twierdzeń pozwu, nie popierając ich

żadnymi dowodami. Należy podkreślić, iż w myśl art. 232 kpc Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Strona sama musi pilnować dopełnienia obowiązków procesowych jakie na niej ciąży. Jeśli ich nie wypełni, ponosi wszelkie skutki zaniedbania, w tym liczyć się musi z oddaleniem powództwa (powód) lub przegraniem sporu (pozwany). Istota tego rozwiązania sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia sprawy. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń utraci zatem korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem. Samo twierdzenie strony powodowej nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. W analizowanej sprawie powódka - wierzyciel z cesji, nie udowodniła w żaden sposób ani wysokości swego roszczenia, ani jego istnienia co do zasady. W tym zakresie powódka

ograniczyła się jedynie do powołania twierdzeń, nie przedkładając żadnego dokumentu czy innego rodzaju dowodu na ich poparcie. Zdaniem Sądu I instancji, instytucja wyroku zaocznego nie może być wykorzystywana w sytuacjach takich, jak zaistniała w niniejszej sprawie, a mianowicie gdy wywody podmiotu dochodzącego roszczenia nie zostały poparte żadnymi dowodami. W przedstawionych uwarunkowaniach nawet bierność pozwanego nie pozwoliła na przyjęcie twierdzeń strony powodowej jako prawdziwych, zatem Sąd rozstrzygnął jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka (...)SA w K., która zaskarżyła go w całości, zarzucając przy tym Sądowi I instancji naruszenie art. 339 § 2 kpc poprzez niezasadne oddalenie powództwa wyrokiem zaocznym w całości w sytuacji, gdy zasadność powództwa nie budzi jakichkolwiek wątpliwości.

Wskazując na powyższy zarzut powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Powódka domagała się ponadto przeprowadzenia dowodu z dokumentów dla wykazania zasadności swego żądania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 339 § 1 kpc, jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W myśl § 2 art. 339 kpc, w takim wypadku sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że uzna, iż budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Nie budzi żadnych wątpliwości, że w toku niniejszego postępowania, pozwany M. Z. nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, a także nie zajął żadnego stanowiska co do żądań powoda zawartych w pozwie, i to mimo prawidłowego doręczenia mu wezwania na rozprawę wraz z odpisem pozwu (k. 26). W tej sytuacji niewątpliwie ziściły się przesłanki do wydania wyroku zaocznego.

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym Sąd Rejonowy oddalił w całości powództwo, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie tym, że powódka nie zdołała wykazać, iż przysługuje jej wierzytelność dochodzona w pozwie i to w oznaczonej wysokości, gdyż ograniczyła się do powołania twierdzeń, nie przedkładając żadnego dokumentu na ich potwierdzenie. Zdaniem Sądu II instancji, nie sposób zgodzić się z Sądem I instancji, że nieprzedłożenie przez powódkę dowodów powołanych w pozwie, musiało skutkować wydaniem wyroku oddalającego powództwo. Przepis art. 339 § 1 i 2 kpc wyraźnie stanowi, że w przypadku nie stawienia się pozwanego i niezajęcia stanowiska w sprawie, sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda zawarte w pozwie i na tej podstawie wydaje wyrok uwzględniający powództwo (oczywiście badając, czy roszczenie jest uzasadnione normami materialno-prawnymi), a tylko w szczególnych sytuacjach (gdy wskazane w pozwie twierdzenia budzą **uzasadnione** wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa), odmawia przyjęcia ich za prawdziwe. W niniejszej sprawie Sąd I instancji w żaden sposób nie wyjaśnił dlaczego jego zdaniem, wskazane przez powódkę w pozwie twierdzenia co do okoliczności faktycznych, miałyby budzić uzasadnione wątpliwości, albo zostać powołane w celu obejścia prawa. W sytuacji gdy Sąd ten nie dopatrzył się w/w uchybień, winien te twierdzenia przyjąć za podstawę swojego rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Okręgowego, nieprzedłożenie przez powódkę dowodów, na które powoływała się w pozwie, nie mogło stanowić podstawy do oddalenia powództwa w całości z uwagi na nieudowodnienie zgłoszonego roszczenia, tym bardziej, że jej twierdzenia nie zostały w toku procesu zakwestionowane przez pozwanego. Podkreślenia wymaga, że Sąd zobowiązywał pozwanego do złożenia odpowiedzi na pozew pod rygorem uznania, że pozwany przyznaje twierdzenia powoda. Skoro pozwany nie odpowiedział (k.26), to konsekwentnie należało uznać twierdzenia powódki za przyznane (art. 229 i 230 kpc). Podobne bierne stanowisko pozwany zajął zresztą wobec doręczonej mu apelacji nie zajmując żadnego stanowiska w sprawie. W tym miejscu wskazać należy, że Sąd I instancji błędnie obciążył powódkę nieprzedłożeniem dokumentów wskazanych w pozwie, gdyż jak wynika z akt sprawy Sąd ten skutecznie wezwał pełnomocnika powódki jedynie do przedłożenia dokumentów potwierdzających umocowanie pełnomocnika do reprezentowania powódki, natomiast wezwanie o przedłożenie w/w dokumentów nie zostało pełnomocnikowi

powódki skutecznie doręczone. Pełnomocnik powódki w piśmie procesowym z dnia 4 czerwca 2014r. (k. 11v) wyraźnie wskazał na zmianę adresu do korespondencji, natomiast pismo (wezwanie) Sądu Rejonowego z dnia 2 lipca 2014r. zostało skierowane na nieaktualny adres pełnomocnika powódki. Nie sposób zatem zarzucić stronie powodowej, że nie odpowiedziała na wezwanie Sądu, skoro to wezwanie do niej nie dotarło.

W ocenie Sądu Okręgowego, w przedstawionych wyżej okolicznościach niniejszej sprawy, należało uznać za prawdziwe twierdzenia powódki o okolicznościach faktycznych przedstawione w pozwie. Twierdzenia te nie wzbudziły po stronie Sądu II instancji uzasadnionych wątpliwości co do ich prawdziwości, jednocześnie Sąd nie znalazł żadnych podstaw aby uznać, że zostały one powołane w celu obejścia prawa. W tym miejscu wskazać należy, że czym innym jest stwierdzenie przez Sąd w elektronicznym postępowaniu upominawczym braku podstaw do wydania nakazu zapłaty na podstawie art. 499 pkt 2 kpc, a czym innym badanie twierdzeń strony powodowej na podstawie art. 339 § 2 kpc w sytuacji gdy pozwany, choć miał możliwość, do nich się w ogóle nie ustosunkował. Zbędne w tej sytuacji pozostawało analizowanie dokumentów przedłożonych przez powódkę wraz z apelacją, a Sąd Odwoławczy oparł swoje rozstrzygnięcie na uznanych za prawdziwe twierdzeniach powódki zawartych w pozwie, zgodnie z treścią art. 339 § 2 kpc.

Utrwalony w judykaturze i niekwestionowany w nauce jest pogląd, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1958r., sygn. 1 CR 969/57, publ. OSNC 1960/1/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1967r., sygn. III CRN 175/67, publ. OSNC 1968/8-9/142). Powódka w pozwie twierdziła, że jej poprzednik prawny, od którego nabyła sporną wierzytelność w drodze przelewu (art. 509kc), udzielił pozwanemu pożyczki na kwotę 1.000zł, strony umowy pożyczki z dnia 6 października 2013r. ustaliły całkowity koszt pożyczki (wraz z odsetkami) na kwotę 1.650,13zł, którą pozwany zobowiązał się zwrócić do dnia 12 listopada 2013r. Pozwany nie zwrócił w/w kwoty, mimo wezwania go do spełnienia świadczenia. Nie budzi żadnych wątpliwości, że roszczenie dochodzone w pozwie znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 720 § 1 kc, zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z uwagi na powyższe powództwo zasługiwało co do zasady na uwzględnienie.

Mając to na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.650,13zł wraz z umownym odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym za okres od 13 listopada 2013r. do 8 października 2014r., 12% w stosunku rocznym za okres od 9 października 2014r. do 4 marca 2015r. i 10% rocznie za okres od 5 marca 2015r. do dnia zapłaty z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wysokości odsetek maksymalnych (pkt I.1 wyroku). Żądanie zapłaty odsetek znajduje oparcie w art. 481 § 1 kc. Zgodnie z treścią art. 359 § 2¹ kc, maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne (art. 359 § 2² kc). W okresie objętym żądaniem pozwu wysokość odsetek maksymalnych ulegała zmianie i tak: od 13 listopada 2013r. do 8 października 2014r. wysokość odsetek maksymalnych wynosiła 16%, w okresie od 9 października 2014r. do 4 marca 2015r. wynosiła 12%, a od 5 marca 2015r. wynosi 10%, podczas gdy powódka domagała się za cały okres objęty pozwem odsetek umownych w wysokości 13% w stosunku rocznym. W związku z powyższym, Sąd II instancji oddalił powództwo w części, tj. w zakresie w jakim żądanie pozwu co do zasądzenia odsetek umownych przewyższało, w poszczególnych okresach, wysokość odsetek maksymalnych (pkt I.2. wyroku).

Mając na względzie powyższe rozstrzygnięcie, Sąd II instancji kosztami postępowania obciążył w całości pozwanego, na podstawie art. 100 kpc, albowiem powódka uległa jedynie w nieznacznej części żądania, i z tego tytułu zasądził

od niego na rzecz powódki kwotę 630zł, na którą składały się opłata sądowa od pozwu w kwocie 30zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 600zł (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz.U. z 2013r., poz. 490 t.j.).

Na podstawie art. 385 kpc, Sąd Okręgowy w pozostałej części oddalił apelację powódki jako bezzasadną – co odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych (pkt II wyroku).

Na podstawie art. 100 kpc kosztami postępowania apelacyjnego należało obciążyć pozwanego w całości, gdyż powódka przegrała sprawę w instancji odwoławczej jedynie w niewielkim zakresie. Z tego powodu Sąd II instancji zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 330zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt III). Na w/w kwotę składały się opłata sądowa od apelacji w wysokości 30zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 300zł (§ 2, 6 pkt 3 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 w/w rozporządzenia).

SSO M. Wysocki